

CultureTalk Tibetan Language and Culture Video Transcripts:
<http://langmedia.fivecolleges.edu>
Describing the School System in India
Tibetan School in India

Lhasa Dialect

Tibetan transcript:

༡༧ རྒྱ་གར་ན་ཡོད་པའི་བོད་པའི་སློབ་གསོ་བྱེད་སྐབས་དང་དེ་ནས་སོ་སོའི་ཚད་སྡོད་དེ་གང་འདྲ་གང་མས་པ་དང་ག་དུས་གང་མས་དགོས་པ་སོགས་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་ས་ཚད་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པས་ དེའི་ཁྱད་པར་དེ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་སྐོར་གཅིག་གསུངས་རོགས་གནང་དགོས།

༡༨ ལེགས་ཡོད་དང་ཚོའི་སློབ་བཟང་དམའ་རིམ་འཛིན་གྱི་ཡིན་ན་ལྷན་སྐྱེས་ཚོ་ཚོ་མ་གཅིག་སྐྱེས་ཀྱི་ཡིན་པ་མ་ཟད། རྒྱ་ཡིག་འདྲ་མ་འདྲ། དཔེར་ན་བོད་ཡིག་གཙོ་བོ་བྱས་ནས་ དེ་ནས་དབྱིན་ཡིག་ དེ་ནང་བཞིན་རྒྱ་གར་སྐད། སྤྱི་ཚོགས་རིག་གནས། ཚན་རིག་ལ་སོགས་པ་དེ་གང་ལྟར་ཚེས་རིག་སོགས་སློབ་ཚན་འདྲ་མ་འདྲ་སྤྱི་གུ་ཚོར་མ་མཉམ་དུ་སྐྱེས་དགོས་པའོ། སློབ་གྲྭ་ལག་དང་མ་འདྲ་བར། རྒྱ་གར་ལ་ཆ་བཞག་པ་ཡིན་ན། འཛིན་གྱི་བཟུང་བ་ཐོན་མ་ཐག་དེ་གལ་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱོད་རང་དེ་ཚོར་རིག་སྐྱོད་ཉེ དེ་ཚོར་རིག་ནང་ལ་སྤྱི་ཚོར་མང་པོ་ཡོད་པའོ། ཨ་ལ། དཔེར་ན་དངོས་ལམས་རིག་པ། དེ་ནང་བཞིན་སྤྱི་ལམས་རིག་པ། ཨ་ནས་དེ་འདྲ་འདྲ། དེ་འདྲ་མང་པོ་ཡོད་པོ། གལ་སྤྱོད་དེ་འདྲའི་སྐོར་ལ་སྐྱེས་ཉེ་ཡིན་ན་ཀྱོད་རང་འཛིན་གྱི་བཟུང་བ་ཐོན་གཅིག་བཟུང་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཚོར་རིག་སྤྱི་ཚོར་ལ་འཇུག་དགོས་པའོ། འཛིན་གྱི་བཟུང་བ་ཚོར་མ་ཐག། དེས་ནང་ལ་འཇུག་ཚོར་ན་ཀྱོད་རང་གི་སློབ་ཚན་སྐྱོད་ལ་ཚོར་མ་ཚོར་རིག་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་སྐོར་ལ་སྐྱེས་དགོས་པའོ། གལ་སྤྱོད་ཀྱོད་རང་དེ་ ང་ཚོ་humanities གང་ལྟར་མའི་རིགས་དང་འབྲེལ་ཡོད་པ་དཔེར་ན་ཆ་བཞག་ན་ སྤྱི་ཚོགས་རིག་གནས་དང་ དེ་ནང་བཞིན་སྤྱོད་དོན་ཚོར་རིག་ དང་ཨ་ནས་ རྒྱལ་རབ་དང་ཚོས་སྤྱོད་དང་རི་མོ་དང་རྒྱ་རྒྱུ་ལེ་དེ་འདྲ་སྤྱོད་མཁན་ཡིན་ན་ གལ་སྤྱོད་དེ་འདྲའི་སློབ་པ་ཡོད་ན་ཀྱོད་རང་འཛིན་གྱི་བཟུང་བ་ཐོན་གཅིག་བཟུང་གཉིས་ལ་ཨ་ནས་ ཚོར་རིག་སྤྱི་ཚོར་ དེ་དེ་ arts ལ་བ་དུས་ང་ཚོ་བོད་སྐད་ཐོག་ནས་ཚོར་རིག་སྤྱི་ཚོར་ལ་ཉེ་གི་ཡོད་པའོ། ཚོར་རིག་སྤྱི་ཚོར་ལ་ཕར་འཇུག་གི་ཡོད་པ། གལ་སྤྱོད་ཡང་ཀྱོད་རང་ཚོར་དོན་སྐོར་ལ་ ཚོར་དོན་དང་དེ་ནང་བཞིན་ཚེས་དང་ཨང་ཚེས་དང་སྤྱིར་བཏང་ང་ཚོའི་ཚེས་སྐོར་ལ་ astronomy དེ་འདྲའི་སྐོར་ལ་གལ་སྤྱོད་སྐྱོད་འདོད་ཡོད་ན་ཨ་ནས་ཀྱོད་རང་ཚོར་ལས་སྤྱི་ཚོར་ནང་ཕར་འཇུག་དགོས་པའོ། ཨ་ནང་འཛིན་གྱི་བཟུང་བ་ཐོན་ལ་འཇུག་དུས་ དེ་ཀྱོད་རང་གལ་སྤྱོད་ཚེས་ནང་ཡིན་ན་དེ་གང་ལྟར་ཚེས་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་སློབ་ཚན་གཅིག་ལུ་ལོ་གཉིས་དེ་ བཟུང་གཅིག་བཟུང་གཉིས་ དེ་ལ་ཡིན་ན་ high school ལྷན་གྱི་ཡོད་པའོ། ལོ་གཉིས་ཚོ་ཚོར་རིག་ལོ་རང་ཐོག་ལ་ཡ་སྐྱོད་གནང་གི་ཡོད་པ། དེ་ནང་བཞིན་ཚོར་རིག་ལོ་རང་ཐོག་ལ་ དེ་ནང་བཞིན་ཚེས་ལོ་རང་ཐོག་ལ་སྐྱོད་གནང་གི་ཡོད་པ། དེ་འཛིན་གྱི་བཟུང་བ་ཐོན་གཅིག་བཟུང་གཉིས་ ཐོན་ཚོར་རིམ་ ཨ་ནས་དེ་མཐོ་རིམ་སློབ་གྲྭར་འགྲོ་དུས་ཨ་ནས་ཀྱོད་རང་དེ་ཚད་སྡོད་major དེ་གང་ལོ་ཚོར་ཡོད་པའོ། དེ་ལོ་དང་པོ་ནས་ཀྱོད་རང་གལ་སྤྱོད་ཨ་མ་ཇི་བྱེད་འདོད་ཡོད་ན་ཨ་མ་ཇི་སྐྱོད་ཡ་དེ་འདྲའི་དེ་ལམ་ལ་དེ་གང་ལོ་ཚོར་ཡོད་པའོ། ལོ་དང་པོ་སྤྱོད་དུས་ལོ་རང་ major གང་ལོ་ཚོར་ནས་བྱེད་གིས་ཡོད་པའོ། དེ་མ་ཡིན་པར་ ཨ་མ་ཇི་ནང་ན་ཡིན་ན་ College ལོ་དང་པོ་སྤྱོད་དུས་དེ་འདྲ་གི་མི་འདུག་ལ། high school ཡིན་ན་དེ་གང་ལྟར་འཛིན་གྱི་བཟུང་བ་ཐོན་གཅིག་བཟུང་གཉིས་སློབ་སྤྱོད་བྱེད་སྐབས་གཏོགས་ཅིམ་ འདྲ་གི་མི་འདུག་ལ་ དེའི་སྐོར་ལ་གང་འདྲ་ཡིན་ན།

༡༩ དེའི་སྐོར་ལ་དེ་ཨ་མ་ཇི་སློབ་སྤྱོད་གཏོགས་ཅིམ་མ་འདྲ་བ་ཡོད་པའོ། རྒྱ་གར་དང་མ་འདྲ་བ་ཡོད་པའོ། high school ལ་སྤྱི་གུ་མང་ཆེ་བ་དེ་འཛིན་གྱི་དགུ་བ་ བཟུང་བ་ བཟུང་གཅིག་ བཟུང་གཉིས་དེ་འཛིན་གྱི་ལེན་པ་ཚོར་མ་དེ་ འཛིན་གྱི་དེ་ཚོ་མང་ཆེ་classes མང་ཆེ་དེ་རྒྱ་ལགས་གིས་ assign བྱེད་པ་ཡོད་པ། ཨ་ནས་སྤྱི་གུ་དེ་དེ་འཛིན་གྱི་དགུ་བ་ བཟུང་བ་ བཟུང་གཅིག་ བཟུང་གཉིས་བར་དུ་science ལེན་གི་ཡོད་པ། ཨང་ཚེས་ལེན་གི་ཡོད་པ། subject འདྲ་མི་འདྲ་ལེན་བཟུང་གི་ཡོད་པ། དེ་ནས་ high school ཚོར་དུས་སྐབས་ལ་དེ་ college སྤྱོད་དུས་སྐབས་ལ་ college ལོ་དང་པོ་ལ་ རྒྱ་གར་ཡིན་ན་སོ་སོའི་ field of interest ཨོ་དེ་དེ་ལྟ་ནས་ཉ་གོ་བ་བྱས་དགོས་གིས་འདུག་ལ། college ལ་ལོ་དང་པོ་དེ་ཚོ་ཤེ་དེ་དེ་སོ་སོ་ག་རེ་ལ་ དེ་ subject གང་ལ་གནང་བ་འགྲོ་གི་འདུག། གང་ལ་སྐྱོད་འདོད་འདུག་ཨོ་དེ་འདྲ་ཞེ་དག་ཡོད་ནི་མ་ཡོད། གལ་ཆེན་པོ་ཚེས་གིས་མ་ཡོད། college ལ། college ལོ་དང་པོ་དེ་སྤྱི་གུ་མང་ཆེ་བ་འཛིན་གྱི་ high school ལྷན་གྱི་ཡོད་པའོ།

འཛིན་གྲྭ་འདྲ་མི་འདྲ་ subject འདྲ་མི་འདྲ་ལེན་ནས། ཨ་ནས་ལོ་གཉིས་པ་ གསུམ་པ་དེ་དུས་སྐབས་ལ་གཞི་ནས་ཉ་གོ་གི་རེད། ང་ད་དེའི་ subject དེ་ལ་ང་སློབ་སྦྱོང་བྱས་འདོད་འདུག། subject དེ་ལ་ངའི་འཛིན་གྲྭ་དེ་འདྲ་ལེན་འདོད་མི་འདུག་ཞེས་ད་མང་ཆེ་བའི་དེ་འདྲ་བྱས་གིས་རེད། ད་དེ་རྒྱ་གར་དང་བསྐྱར་པ་གཏོགས་ཅི་མ་མ་འདྲ་བ་རེད་འདུག་ལ།

ཁ། ལེགས་ལོ། ད་དེ་འདྲ་ཡིན་ན་ ཨ་རིའི་ནང་ལ་ཡིན་ན་ དཔེར་ན་ College ཡིའི་ BA དེ་མཐོ་སློབ་ལོ་བཞི་དེ་ནང་ཡ་ ལོ་བཞི་དེའི་ནང་ རྒྱུང་རང་ག་རེ་སྐྱུང་བའི་འདོད་པ་ཡོད་པ་དེ་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཟེབ་གི་རེད་ལ། དེའི་རྗེས་ལ་ད་མགོ་ནས་ master ལོ་གཉིས་ཡིན་ན་ གསུམ་ བྱེད་དུས་ད་མང་གཞི་དེ་རྗེས་ཟེབ་ཅ་སྐྱུང་ཡ་དེ་རེད་ལ།

ག། ཨོ་རེད།

ཁ། ལེགས་ལོ། ཨ་ནས་རྒྱ་གར་ནང་ལ་ཡིན་ན་ ལོ་བཞི་ནང་ལ་ཡིན་ན་རྒྱུང་རང་པ་དེ་ད་ཚང་མ་མང་གཞི་སློབ་ནས་ཡོད་དེ་དེ་ནས་རྗེས་ཟེབ་ ཅ་སྐྱུང་ཡ་བྱས། ཨ་ནས་ master ལ་དེ་ལས་ཟེབ་ཅ་སྐྱུང་ཡ་དེ་རེད། ད་དེ་འདྲ་རེད།

English translation:

A: Can you talk about the education system in India? How does it work? What are the differences when comparing to Western education system? When and how do you declare your major and so forth?

B: All students from lower grades take the same class. For example, we have different language classes such as Tibetan, English and Hindi. We also have sociology, science, math and many other classes that we take together.

Unlike schools in the West, we [our] declare field of interests after the tenth grade. If you are interested in science, such as physics, biology, etc., you will go to the department of science for eleventh and twelfth grades and all [of] the classes you will take are related to science. On the other hand, if you are interested in the humanities such as sociology, anthropology, political science, history, religion, and art, you will go to the department of art. Likewise, if you are interested in business, economics, math, and astronomy, you will go to the department of business. For instance, if you are interested in mathematics, you will only take math courses for 11th and 12th grade. Likewise, if you are science major, you take only science courses for two years. Which is like high school here in the States. For that two years, you only focus on study[ing] your field of interests: science, art, math or business. After 11th and 12th grades, you have already declared your major, for instance, if you declared as someone who is interested in medicine, it is set that you will be a medical student. You have everything decided before the first year of college. This is something different for first year college students, as well as 11th and 12th grade in high school, can you talk about those differences in the States?

C: America's education system is a little different from India. In high school, for grades nine, ten, eleven, and twelve, you take the classes that the teacher assigned. Students in grades nine, ten, eleven, and twelve, they will take classes in all subjects, such as science, math, and many others. After high school... when you attend college... in India, you have to know your field of interest, however, here in the States, you don't really have to have a clear idea about your interest for the first year in college. It's not as important. Most students go to high school and take any class they want. In college, for the first one or two years, students can take any class, they

declare their field of interest in the second or third year. Students will find out which subject they feel most passionate about and what classes they don't want to take. That's what they do in colleges here, it is different from that in India.

B: That's right. In America, you decide your field of interest in four years of BA, and when you go for Master's degree for two or three years, you can go deep into your major, right?

C: Yes, that's right.

B: In India, you already have decided your major before entering college, and you will focus on your major for all four years of college, and for MA and Phd, you can go deeper into your major.

About CultureTalk: CultureTalk is produced by the Five College Center for the Study of World Languages and housed on the LangMedia Website. The project provides students of language and culture with samples of people talking about their lives in the languages they use every day. The participants in CultureTalk interviews and discussions are of many different ages and walks of life. They are free to express themselves as they wish. The ideas and opinions presented here are those of the participants. Inclusion in CultureTalk does not represent endorsement of these ideas or opinions by the Five College Center for the Study of World Languages, Five Colleges, Incorporated, or any of its member institutions: Amherst College, Hampshire College, Mount Holyoke College, Smith College and the University of Massachusetts at Amherst.

© 2013 Five College Center for the Study of World Languages and Five Colleges, Incorporated